

Razgovor s predsednikom KPO

Štórski železar: Pogoji poslovanja v Železarni Štore se zaostrujejo. Verjetno je v tem trenutku najbolj pereča finančna situacija železarne. Ob polletju smo imeli izgubo, imamo probleme z našo likvidnostjo in mučijo nas visoke obresti. Zanima nas, v koliki meri je slabšanje finančne situacije v železarni, posledica gospodarske politike SFRJ in kaj so notranji vzroki?

Srečko Senčič: Nisem pristaš izgovarjanja in iskanja razlogov v primeru poslovanja z izgubo v slabi gospodarski politiki. Zato smo po znanim izpadu eno- in polmesečne proizvodnje jekla (okvare obeh transformatorjev) in 14-dnevne proizvodnje valjanih profilov izdelali in sprejeli v mesecu marcu program za odstranitev motenj v poslovanju železarne s čisto konkretnimi obveznostmi, ki jih moramo izpolniti za doseganje zastavljenih ciljev.

Ob analizi izpolnjevanja obveznosti do polletja in še v mesecu juliju ugotavljam, da smo na nivoju DO realizirali zastavljene obveznosti. To bi podkrepil z naslednjim:

- fizični obseg proizvodnje smo dosegli z indeksom 98,2 %
- vso proizvodnjo smo prodali in nimamo zalog gotove proizvodnje
- izvozili smo za 11,5 mio \$ na konvertibilno tržišče, kar je 40 % več kot lani v istem obdobju in pokrili v celoti naše potrebe po uvozu, ki so znašale 10,5 mio \$

- izgube iz prvega trimesečja nismo povečali
- zmanjšali smo nadurno delo za 30 % v primerjavi z lanskim letom in število zaposlenih.

Takšna ocena pa ne velja za vse temeljne organizacije. Zaradi izpada naročil kokil in metalurške litine s strani obeh železarn znotraj SOZD je livarna I dosegla le 70 % fizične proizvodnje po akcijskem programu in le 43,4 % v primerjavi z dosežkom v lanskem letu. V livarni strojne litine pa kljub 22,7 % večji proizvodnji kot v lanskem letu v istem obdobju, ugotavljamo izredno negativen finančni rezultat. Zato smo v tej temeljni organizaciji uvedli v mesecu juliju postopek interne sanacije pod vodstvom 5-članskega sanacijskega odbora.

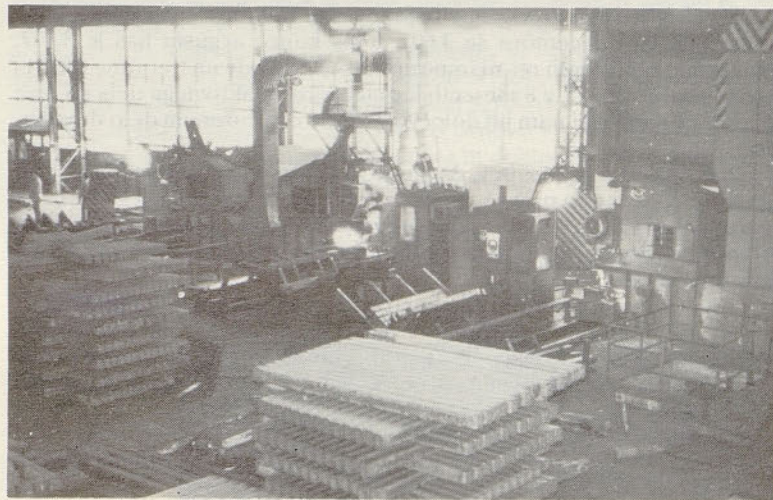
Slaba finančna situacija železarne je v prvi vrsti odraz negativnega poslovanja v letu 1987 in v prvih treh mesecih letošnjega leta. Negativno smo poslovali zaradi naslednjih treh glavnih razlogov:

- zaradi dveh nesreč v obdobju enega leta smo izgubili preko 10 milijard čistega dohodka

- neustrezne gospodarske politike (zamrznjene in regulirane cene, nerealen tečaj, nov obračunski sistem)

- stroški ob ukinitvi nerentabilne proizvodnje surovega železa in financiranje tekočih investicij z neplaniranim deležem lastnih sredstev (livarna II, vzdrževanje, valjarna II)

Zaradi navedenih vzrokov smo morali najemati kredite za normalno tekoče poslovanje. Pri tem pa smo naleteli na izredno malo razumevanja in se nam je odobrilo samo kratkoročne kredite. Do konca meseca julija smo redno plačevali vse obresti. Plačali smo preko 16 milijard dinarjev.

Čiščenje gredic v Valjarni II

Situacija pa se je izredno zaostrila v sredini meseca avgusta, ko smo bili obveščeni, da moramo za nazaj – za mesec julij – plačati obresti po indeksu 895 % za izračun revalorizacijskih obresti in realne obresti povprečno

(Nadaljevanje na 2. strani)

FINANČNI REZULTATI I. POLLETJA 1988

Finančni rezultat za 1. polletje 1988 smo ugotovili na podlagi veljavnih določil obračunskega sistema.

Prikaz osnovnih elementov finančnega rezultata DO Železarne Štore za I. polletje 1988

v 000 din

Zap. št.	BESEDILO	DOSEŽENO I-VI 1987	DOSEŽENO I-VI 1988	IND
1	2	3	4	4:3
1.	Celotni prihodek	64,045.723	158,177.803	247
	– od tega izvoz	5,765.044	19,257.203	334
2.	Porabljena sredstva	53,129.420	135,453.521	255
	– od tega: amortizacija	3,788.604	5,093.890	134
3.	Dohodek	10,916.303	22,724.282	208
4.	Obv. iz dohodka	4,506.414	11,444.271	253
5.	Čisti dohodek	6,409.889	11,280.011	176
	Začasna razporeditev čistega dohodka:			
	– osebni dohodki	6,017.200	17,720.198	294
	– sklad skupne porabe	270.733	118.047	44
	– rezervni sklad	589.210	266.924	45
6.	Izguba	696.117	7,118.586	1023

1. Celotni prihodek znaša 158 milijard dinarjev, kar je za 147 % več kot v prvem polletju 1987. Na domačem trgu smo prodali za 67 milijard dinarjev izdelkov, izvozili pa smo za 10,835.304 \$ blaga, od tega 95 % na konvertibilno področje. Delež izvoza v eksterni realizaciji znaša 22 %, stopnja pokrivanja uvoza z izvozom tekočega poslovanja je 1,3.

(Nadaljevanje na 2. strani)

REORGANIZACIJA ŽELEZARNE

V obravnavi na zborih delavcev je pobuda za reorganizacijo naše delovne organizacije. Na 3. strani objavljamo članek o zunanjih vzrokih, ki so bili prisotni ob razmišljanju o reorganizaciji.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Razgovor s predsednikom KPO

(Nadaljevanje s 1. strani)

znašajo 24 % letno. Za železarno je po teh izhodiščih pokazal izračun, da moramo plačati za vse kredite obresti v višini 5,750 milijard dinarjev, kar predstavlja 26 % dosežene mesečne eksterne realizacije v juliju. Tega zneska nismo sposobni plačati in se iščejo variantne rešitve. V teku pa je postopek za preverjanje zakonitosti zaračunavanja obresti za nazaj na zahtevo velikega števila gospodarskih organizacij v Sloveniji.

Štorski železar: Ob ustavitvi tovarne traktorjev in plavža v železarni nismo rešili problema tehnološkega viška delovne sile. V akcijskem programu smo si sicer postavili cilj zmanjšanja števila zaposlenih, vendar to ni dovolj. Ostaja dejstvo, da nas je v tem trenutku preveč, še posebej ob tem, da si sanacijo v livarni II zamišljamo ob znižanju števila delavcev in da se v livarni I in mehanski obdelavi nahajamo pred pomanjkanjem naročil. Zanima nas, ali bomo pri razreševanju teh problemov v Železarni Štore pristopili k radikalnejšim ukrepom z zmanjšanjem števila zaposlenih?

Srečko Senčič: Pred ustavitvijo tovarne traktorjev nas je bilo 3.666 zaposlenih, lani decembra še 3.602, letos konec avgusta nas je 3.477. Zmanjšanje zaposlenih res ni impozantno, je pa glede na trenutne razmere, zmanjšanje za 125 v 8 mesecih kazalec našega aktivnega dela na tem področju v mejah, ki nam jih določila Zakona o združenem delu dovoljujejo.

Pravilna pa je ugotovitev, da nas je za proizvodnjo in rezultate, ki jih ustvarjamo, še vedno preveč. Poleg registriranega tehnološkega viška se trenutno pojavlja še ekonomski višek zaradi izpada naročil valjev iz Sovjetske zveze. Smatram, da je ta trenutnega značaja in da ne bo več aktualen v naslednjem letu.

V KPO in moj osebni pogled na razreševanje tehnološkega viška je, da moramo napraviti vse, kar je v naših pristojnostih, da zagotovimo vsem ljudem, ki želijo delati, delo najprej znotraj železarne. Ukrepi za razreševanje tega zelo zahtevnega problema so kratkoročnega in dolgoročnega značaja.

Kratkoročno izvajamo:

- zaporo zaposlovanja vseh profilov novih delavcev, razen z višjo in visoko izobrazbo,
 - pospešujemo možnosti upokojitve,
 - izločamo zunanje storitve, ki jih lahko opravljamo sami v železarni
 - nudimo možnost študija z dela in nadaljnje štipendiranje vsem našim štipendistom, ki so končali srednjo šolo
 - izvajamo izobraževanje za prekvalifikacijo
- Dolgoročno predvidevamo nove zaposlitve v okviru naslednjih investicij:

- modernizacija valjarne II (80 delavcev)
- proizvodnja hidrostatičnih enot (90 delavcev)
- razširitev dejavnosti proizvodnje sklopov, valjčnih strojev, metalurške opreme in inženiring dejavnosti (120 delavcev)

Radikalnih ukrepov glede zmanjšanja števila zaposlenih v vodstvu v tem trenutku ne predvidevamo. Seveda pa bomo vztrajali, da vsi delavci, ki odklanjajo delo ob potrebnih premestitvah, in tisti, ki ponavljajo težje disciplinske prekrške (zloraba položaja, tatvine, itd.) zapustijo kolektiv.

Štorski železar: Ob galopirajoči inflaciji nas vse delavce železarne mučijo problemi kako preživeti ob naših osebnih dohodkih. Železarna je pri izplačilih osebnih dohodkov omejena z lastno finančno situacijo ter z zakonodajo, vendar bi imelo nadaljnje močno padanje realnih osebnih dohodkov težke posledice za delavce železarne in njihove družinske člane. Postavlja se nam vprašanje, ali bomo do konca leta v železarni izplačevali osebne dohodke, ki bodo omogočali kolikor toliko normalno življenje?

Srečko Senčič: Trenutno nam je možnost izplačevanja osebnih dohodkov do konca leta administrativno predpisana z zveznim zakonom. Po veljavnih določilih kaže izračun mase za osebne dohodke, da bi lahko do konca leta mesečno povečevali povprečno izplačane OD za 6 do 7 %. Pogoj pa je doseganje rezultatov po sprejetem akcijskem programu.

Strinjam se, da je realno padanje osebnih dohodkov v Jugoslaviji, kakor tudi v železarni, že doseglo nivo, ko je ogroženo normalno življenje velikega dela delavcev.

Z višino najnižjega OD bomo sledili vsem pobudam sindikata.

Pričakujem, da bo zvezna vlada, pod težo argumentov, da se gospodarska reforma ne more izvajati na račun standarda delavca, omilila omejitve za formiranje mase za osebne dohodke že za 4. trimesečje.

Štorski železar: V Železarni Štore predvidevamo tudi temeljito reorganizacijo, s tem da naj bi ukinili temeljne organizacije in ustanovili enovito delovno organizacijo. Zanima nas, katere so po vašem prednosti takšnega organiziranja in ali sedanja organiziranost predstavlja oviro pri vodenju delovne organizacije?

Srečko Senčič: Sedanja organiziranost v danih razmerah predstavlja veliko oviro za vodenje in je stroškovno zelo draga. Sistem upravljanja in poslovanja je preveč razbit in se nadomešča s koordinacijskimi oblikami dela. Odločitve se zaradi bojazni pred odgovornostjo prenašajo od skupin vodij, referentov, delovdij, na nivo poslovnih struktur. V veliko primerih pa se čisto operativne naloge in odločitve usmerjajo na

nivo dela KPO. Sedanja organiziranost v nekem smislu to tudi pogojuje, saj je vrsta funkcij, iz katerih izhajajo tudi pristojnosti, drugje in ne tam, kjer nastaja tržni proizvod.

Osnovna odločitev za predlagano obliko organizacije delovne organizacije ni v primerjalnih prednostih, temveč je nuja po prilagoditvi pogojem, ki jih narekuje usmeritev gospodarske reforme v uvajanje tržnega gospodarstva. Predlagana makro organizacija v okviru enovite delovne organizacije je podobna kot pri večjem številu ekonomsko uspešnih organizacij iz naše panoge v Zahodni Evropi (ZRN, Italija) in v svetu, ki že več let poslujejo v pogojih tržnega gospodarstva.

Štorski železar: Nekaj več kot leto dni že vodite našo delovno organizacijo. V tem času smo v Železarni Štore izdelali in izvedli celo vrsto programov in ukrepov ter so bile izvedene mnoge kadrovske spremembe na najbolj odgovornih delovnih mestih. Kljub vašemu izjemnemu prizadevanju za izboljšanje poslovanja pa se razmere v železarni zaostrejejo. Zanima nas, ali se pri vodenju železarne počutite včasih nemočni in kje vidite možnosti za izhod iz situacije, v kateri posluje Železarna Štore?

Srečko Senčič: Iz podanih odgovorov se vidi, da sem večkrat nemočen. Možnosti za izhod iz trenutne situacije vsekakor vidim. Je pa pred nami izredno zahtevno obdobje prilagajanja železarne novemu gospodarskemu sistemu in dolgoročnim razvojnim usmeritvam v Sloveniji.

FINANČNI REZULTATI I. POLLETJA 1988

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delež prodanih proizvodov in storitev med TOZD v delovni organizaciji predstavlja 47 % celotnega prihodka. Drugi prihodki pomenijo le 1,6 % celotnega prihodka, med njimi pa je le za 861 milijonov dinarjev plačanih realnih meničnih obresti od naših kupcev.

Stanje terjatev do kupcev iz naslova meničnih obresti (realni in revalorizacijski ter že toženi) po stanju 30. 6. 1988 znaša 5,2 milijarde dinarjev. Na dan 30. 6. 1988 so nam domači kupci dolgovali 8 milijard dinarjev, izvozne terjatve pa smo zavarovali v višini 5,9 milijarde dinarjev. Ob upoštevanju blaga na poti in vpliva neplačane realizacije iz leta 1987 ter iz 1. kvartala 1988 je skupni negativni vpliv neplačane realizacije za obravnavano obdobje 3,7 milijarde dinarjev.

2. Porabljena sredstva znašajo 135 milijard dinarjev ali 85,6 % celotnega prihodka. Delež porabljenih sredstev v strukturi celotnega prihodka v 1. trimesečju pa je znašal 92,3 %. V skladu z zakonskimi določili smo revalorizirali porabo surovin, repromaterialov, drobnega inventarja, prodanih proizvodov in blaga, stanje zalog in amortizacijo. Skupno obračunana amortizacija je le za 34 % večja od obračunane v enakem obdobju preteklega leta, ker letos obračunavamo amortizacijo le od osnovnih sredstev v uporabi po predpisanih minimalnih stopnjah.

3. Dohodek 1. polletja 1988 je za 108 % višji kot v enakem lanskem obdobju in znaša 22,5 milijarde dinarjev. Obveznosti iz dohodka znašajo 11,3 milijarde dinarjev, od tega znašajo obr. 3,7 milijarde din, ki predstavljajo 33 % vseh obveznosti iz dohodka oz. kar 443 % več kot v enakem lanskem obdobju.

Dohodek bremenijo realne obresti od kratkoročnih in dolgoročnih kreditov za osnovna in obratna sredstva ter realni del meničnih obresti do dobaviteljev. Eden od razlogov za veliko breme obresti je visoka stopnja obrestne mere, drugi pa naša visoka, predvsem kratkoročna zadolženost v letošnjem letu.

4. Čisti dohodek

Po pokritju obveznosti iz dohodka, ki so v obravnavanem obdobju porasle kar za 153 % v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, smo ustvarili za 11,3 milijarde dinarjev čistega dohodka, torej le 76 % več kot v 1. polletju 1987. Obračunani in izplačani osebni dohodki znašajo 17,7 milijarde dinarjev, konsolidirana izguba delovne organizacije pa 6,4 milijarde dinarjev.

Z izgubo so poslovale temeljne organizacije: Jeklarna, obe Valjarni in obe Livarni.

Minimalni čisti dohodek, ki so ga ustvarile ostale temeljne organizacije, je začasno razporejen v njihove sklade.

Pripravljamo razstavo o zgodovini kraja in Železarne Štore

Skupno s celjskima muzejema bomo postavili razstavo o zgodovini kraja in naše tovarne, zato prosimo vse, ki posedujejo kakršenkoli zgodovinski material o naši preteklosti, da nam o tem sporočijo na naše uredništvo.

ZUNANJI VZROKI ZA REORGANIZACIJO ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

1. Opredelitev trendov v evropskem in svetovnem železarstvu

V Železarni Štore spremljamo dogajanja v evropskem in svetovnem železarstvu. Kljub naši relativni majhnosti se zavedamo nujnosti spremljanja situacije na tem področju, saj s svojim izvozom okoli 20 milijonov \$, v veliki večini na konvertibilnem trgu, ustvarimo pomemben delež našega prihodka. Na drugi strani iz tega tržišča uvažamo za približno enak znesek tudi naše najpomembnejše repromateriale, tehnologijo in rezervne dele. S spremljanjem trendov skušamo zmanjšati zaostanek v svojem lastnem razvoju.

Evropsko in svetovno železarstvo je v tem trenutku praktično zaključilo fazo svojega temeljitega prestrukturiranja in modernizacije, ki se je najprej začela na Japonskem, nadaljevala v ZDA in nato izvedla še v Evropi. V tem času, ki je v Evropi potekal zadnjih pet do deset let, so v Zahodni Evropi opustili zastarelo proizvodnjo in močno povečali produktivnost z modernizacijo delovnega procesa. Posledice tega so poznana odpuščanja delovne sile iz te proizvodnje. Kljub temu se je proizvodnja železa in jekla ohranjala na istem količinskem nivoju, s tem, da je kvalitetni nivo proizvodnje močno narastel. Pri organiziranju železarstva v Evropi in svetu je v zadnjih nekaj letih močno prisoten trend izrazitega prilagajanja tržišču ob vedno manjšem zanašanju na razne državne ukrepe in subvencije. Konkurenca na svetovnem trgu se je izrazito povečala. Železarstvo se na eni strani povezuje z drugimi vejami industrije, trgovine in financ, navznoter pa se organizira tako, da se kot celota znotraj posameznih železarskih kompleksov oblikujejo močno avtonomne proizvodnje, na primer od jekla do končnega proizvoda, ki gre na trg. Pri tem organiziranju je osnovni smoter profit končnega proizvoda na tržišču in prilagajanje zahtevam trga. Pri takšnem notranjem organiziranju posameznih proizvodnih enot, ki so močno avtonomne, pa velika železarska podjetja ohranjajo kot skupne funkcije združevanja kapitala za velike investicije, splošnega marketinga, zunanje trgovine itd. S takšnim organiziranjem se v železarskih podjetjih dosega čimvečja smotnost proizvodnje.

S spremljanjem teh trendov v svetu in z našo prisotnostjo na tujem trgu smo tudi v Železarni Štore prišli do spoznanja, da, če smo opuščali nerentabilne in zastarele programe, da se moramo tudi čimbolj smotno organizirati, saj nam na tujih trgih naših neracionalnosti v organiziranosti in posledic le-teh nihče ne priznava. Smatramo, da moramo pri našem organiziranju imeti pred očmi svetovne trende v organiziranju železarstva in sicer v tem smislu, da povezujemo med seboj proizvodnje, ki imajo končni proizvod na trgu in jim prepustimo čimvečjo avtonomijo, da se lahko bolj racionalno organizirajo. Na drugi strani pa, da na nivoju delovne organizacije združimo funkcije, ki to zahtevajo. Ob tem smatramo, da sedanja tozdrovska razdrobljenost proizvodnje pomeni oviro za hitrejšo prilagajanje svetovnim trendom in zahtevam in, da nam enovita delovna organizacija omogoča večjo prilagodljivost in možnost nadaljnje racionalizacije proizvodnje.

2. Situacija v Jugoslaviji na podlagi katere ocenjujemo, da je reorganizacija potrebna

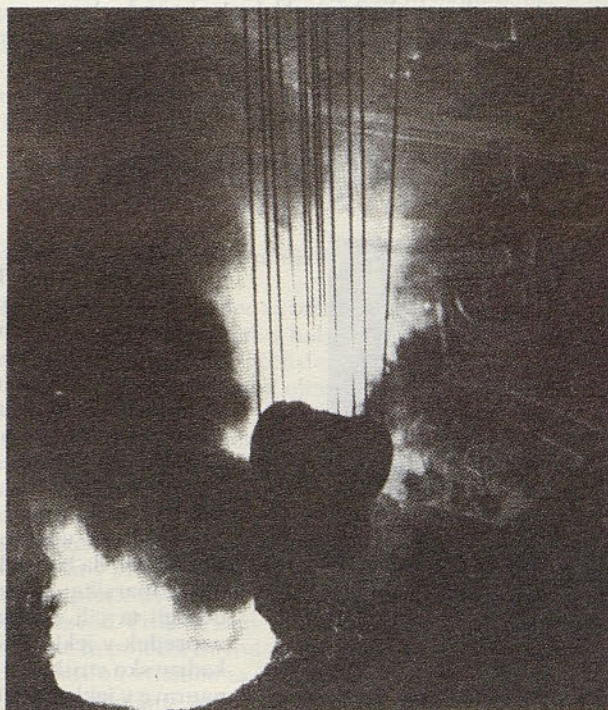
2.1. Spremembe na področju političnega in ekonomskega sistema

V SFRJ trenutno poteka proces, s katerim naj bi naš politični in ekonomski sistem spremenili, ker se je naš dosedanji sistem pokazal za izjemno neučinkovitega na vseh področjih. Vsesplošna kriza in nezmožnost za izhod iz nje sta samo odraz neučinkovitosti tega sistema. Trenutno sta v SFRJ prisotna dva osnovna koncepta za razrešitev krize in sicer prvi zagovarja tržno gospodarstvo, avtonomijo gospodarskih subjektov, podjetništvo in demokracijo v političnem sistemu. Druga koncepcija pa vidi izhod iz krize v državni intervenciji in temelji na dogmatskih načelih administrativnega socializma. Ustavne spremembe in vse druge predvidene zakonodajne spremembe skušajo najti izhod iz krize sistema v obliki kompromisa med obema koncepcijama, kar pa ne predstavlja trajno rešitev nakopičenih problemov. V takšni situaciji, v kateri na eni strani vlada v ekonomiji in politiki čista državna intervencija, na drugi strani pa se deklarira trg in demokracija, ob dejstvu, da se kriza še pogloblja, za Železarno Štore pomeni, da moramo sami podvzeti učinkovite korake za zagotovitev lastne bodočnosti. Dejstvo je, da bodo ne glede na nadaljnji potek razreševanja jugoslovanske krize, imeli boljše perspektivo delovni kolektivi, ki bodo bolj prilagodljivi in ekonomsko učinkovitejši. Do sedaj je jasno, da ne moremo kot delovni kolektiv pričakovati velike pomoči od države in tudi v prihodnje bo to verjetno še bolj prisotno. Zato je dolžnost nas delavcev železarne, da se organiziramo tako, da bomo čimbolj prilagodljivi na spremembe v okolju in ekonomsko učinkoviti, saj lahko le na tak način gradimo našo bodočnost. Smatramo, da je ne glede na sedanjo zakonodajo in na predvidene spremembe zakonov nujno, da se v čim krajšem času reorganiziramo v samoupravno podjetje, ki bo sposobno samo sprejemati najbolj smotne odločitve in se prilagajati okolju. Prepričani smo, da je ustanovitev enovite delovne organizacije v tem trenutku najbolj primerna možnost za učinkovito izgradnjo samoupravne-

ga podjetja in da predstavlja sedanja tozdrovska razdrobljenost, ki je posledica vmešavanja politike v gospodarstvo oviro za doseg tega cilja. Zato predstavlja odločanje za enovito delovno organizacijo v tem trenutku neodvisno odločitev delavcev ŽS, da sami prevzamejo v roke odločanje o svoji nadaljnji organiziranosti in usodi, ne glede na dnevno politiko, ki se v tem trenutku izgublja v brezplodnih razpravah.

2.2. Ocena situacije v jugoslovanski črni metalurgiji

Jugoslovanska črna metalurgija se trenutno nahaja v velikih izgubah, ki so v preteklem letu znašale 420 novih milijard din. V letošnjem prvem polletju pa so se te izgube še povečale. Jugoslovansko železarstvo se ob teh izgubah v tem trenutku nahaja še pred celo vrsto problemov, katerih razrešitev še ni videti. Izrazito negativen vpliv imajo nedokončane investicije, pomanjkanje finančnih sredstev, dolgovi do tujine, velike zaloge končane proizvodnje, višek delovne sile itd. V svojih republikah, v katerih so imele železarne do nedavnega absolutno podporo, to podporo zaradi splošne gospodarske krize izgubljajo. Zaradi vsega tega, ter zaradi nespoštovanja dogovorov jugoslovanske črne metalurgije, lahko pričakujemo še večjo borbo na trgu teh proizvodov. Že sedaj smo priča zapiranju posameznih republiških trgov, povezovanj, katerih namen je izriniti konkurenco iz določenega območja, ter drugih oblik nelojalne konkurence. V našem ekonomskem mehanizmu ni učinkovitih sredstev za boj proti nelojalni konkurenci, kar Železarni Štore narekuje na eni strani usmeritev v izvoz, na drugi strani pa bolj agresiven pristop na jugoslovanskem tržišču. Ta pristop mora imeti osnovo v sposobnosti izdelave takšnih izdelkov, ki zaradi cene, kvalitete in dobavnih rokov, lahko izničijo tudi nelojalno konkurenco. Za doseg teh ciljev, od katerih je v največji meri odvisno ali se bomo obdržali na jugoslovanskem tržišču, se moramo bolj organizirati. Dejstvo, da so jugoslovanske železarne razdrobljene, neracionalno organizirane in se težko prilagajajo spremembam, pomeni za nas izziv, da na tem področju v čimkrajšem času pridobimo prednost in jo izkoristimo za naš obstoj.

2.3. Situacija v SOZD Slovenskih železarn na področju reorganiziranja

Tudi za poslovanje železarn, ki so združene v SOZD Slovenske železarne veljajo podobne značilnosti kot so v jugoslovanski črni metalurgiji. Pri tem so določene specifičnosti. Če v ostalem jugoslovanskem prostoru črna metalurgija še uživa določeno podporo, pa je v slovenskem prostoru ta podpora skoraj enaka ničli. Že v tem trenutku se smatra, da je železarstvo ekološko škodljiva in energetska potratna proizvodnja, ki nima velike perspektive. Če se bo železarstvo hotelo obdržati v slovenskem prostoru, potem se bo moralo prestrukturirati predvsem v smeri višjega kvaliteta nivoja proizvodnje in višje stopnje predelave. Za doseg tega cilja pa se moramo tudi v okviru SOZD ustrezno organizirati. Dejstvo je, da v okviru SOZD Slovenske železarne ne obstaja enoten koncept organiziranosti. Med tem, ko so v Železarni Jesenice izvedli reorganizacijo s tem, da so zmanjšali število TOZD tako, da so združili TOZD s sorodno proizvodnjo npr. TOZD talilnice, TOZD ploščati program, TOZD okrogli program itd., pa v Železarni Ravne še vztrajajo na obstoječi organiziranosti z veliko množico temeljnih organizacij ob krepitvi skupnih služb in večanju vloge delovne organizacije. V Železarni Štore smo se zavedali, da je potrebno tudi pri nas izvesti reorganizacijo, spremljali smo organiziranje v obeh železarnah in čakali enoten koncept organiziranja v SOZD. Ker ga v tem trenutku še ni in tudi v doglednem času verjetno ne bo prišlo do izdelave enotnega koncepta organiziranosti SOZD Slovenske železarne, se zavedamo, da moramo sami na tem področju narediti odločnejše korake in se organizirati v skladu z našimi potrebami.

V valjarni I predčasni remont

V letošnjem letu tudi v Valjarni I, tako kot v nekaterih ostalih proizvodnih TOZD, nikakor ne moremo priti do optimalnih pogojev v naši proizvodnji.

Ekstremnim pomanjkanjem naročil v prvih dveh mesecih je sledil usodni marec, ko smo zaradi znanih dogodkov v jeklarni in s tem povezanega pomanjkanja vložka morali v predčasni delni remont že od 7. do 11. marca.

Te težave v proizvodnji so v količinskem, še bolj pa v finančnem smislu pustile posledice, ki bodo težko nadomestljive. Vendar smo se valjarji v aprilu in maju že »pobrali«, tako da smo z optimizmom pričeli z junijsko proizvodnjo. Začetek je bil vzpodbuden: kvaliteten in količinski pokrit asortiment, dobri pogoji, prizadevnost zaposlenih; temu pa je sledil 9. junij, ko smo zaradi strojeloma ponovno obstali na mestu.

Že po prvih ocenah nam je bilo jasno, da bo za sanacijo potreben daljši čas in da ga bo potrebno povezati s preostalim delom rednega remonta, ki smo ga sicer planirali od 22. 6. do 4. 7. 1988. Še istega dne smo v organizaciji vodstva TOZD izvedli vse ukrepe in opravili vsa potrebna dela za nemoten prehod TOZD in vseh izvajalcev na remontna popravila in sanacijo strojeloma.

Že naslednji dan (10. 6.) je večina delavcev valjarne odšla na kolektivni dopust z neopredeljenim datumom zaključka, vsi izvajalci predvidenih in nepredvidenih del na remontu pa so se spopadli z zahtevnim delom in časom.

Osnovni cilj je bil predvsem: v čim krajšem času usposobiti valjarno za ponovno redno proizvodnjo. Največje breme odgovornosti je prevzela TOZD Vzdrževanje, saj so se tedaj šele pripravljali za redni remont, ob

tem pa so morali prevzeti zaradi strojeloma še bistveno povečan obseg del. Tudi drugi izvajalci so se morali na hitro organizirati glede na nove termine.

Potrebno je povedati, da je že od začetka remont stekel z vso resnostjo in polno odgovornostjo. Zlasti pomembno nalogo v začetni organizaciji je dobil Sektor za trženje – področje nabave, ki je moral v čim krajšem času zagotoviti surovec $\varnothing 400 \times 4000$ mm v ustrezni kvaliteti. Iskali smo možnosti nabave v Železarni Ravne in Zenica in pri trgovskih hišah po Jugoslaviji. Uspela je zagotovo cenovno in zlasti časovno najboljša varianta dobave surovca iz konsignacije Metalke Ljubljana, kar je glede na dimenzije surovca še posebna sreča. Surovec je bil po zaslugi nabave s strani TOZD Vzdrževanja prevzet v grobo obdelavo že 15. junija.

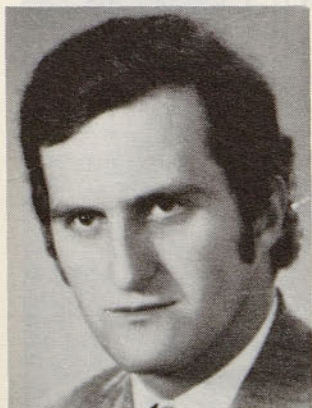
V tem času so vzdrževalci že uspeli razstaviti celoten sklop osi s sklopkami, ležaji in jermenico. Glede na izjemno težo, zlasti jermenice okoli 30 ton, omejenega dostopa avtodvigala (potrebno je bilo odkriti okoli 15 m² strešne konstrukcije in kritine) je bil poseg demontaže in montaže zelo zahteven. K sreči se je v arhivski dokumentaciji našel delovniški načrt osi iz leta 1913, ki je po preverjanju osi ustrezal, s čimer je odpadlo kompletno posnemanje osi in pospešena obdelava surovca. Končna obdelava osi in ležajnih čepov je bila izvršena v TOZD Mehanska obdelava, ponovna montaža pa je potekala od 18. do 21. 6., ko je bila ob 22.00 uri tudi uspešno zaključena. Tudi vsa ostala redna dela na remontu so bila zaključena delno že pred tem časom, tako da je proizvodnja v valjarni uspešno stekla v jutranjih urah 22. junija.

V Valjarni I ocenjujemo, da bomo zaradi podaljšanega remonta iz 5 delovnih dni in 9 delovnih dni sicer zaostali za plansko junijsko zadolžitvijo za okoli 350 ton, vendar pa je ta zaostanek glede na okoliščine, v katerih smo se znašli, kljub vsemu minimalen.

Seveda so navedeni polletni zaostanki že takšni, da jih bo možno nadomestiti v drugem polletju le ob izjemnih prizadevanjih vseh zaposlenih v Valjarni I in spremnih dejavnostih, od katerih pričakujemo še naprej tako uspešno in tvorno sodelovanje, kot smo ga bili deležni ob tem strojelomu.

Verbič Stane, ing.

Predstavljamo vam

Peter Bračun, dipl. ing.

Na željo naših bralcev smo se odločili, da v nekaj naslednjih številkah predstavimo nosilce odgovornih del in nalog v Železarni, ki so v zadnjem času prevzeli te funkcije. V Jeklarni je v maju prišlo do zamenjave direktorja TOZD: **Gojko Manojlović**, dipl. ing. – dolgoletni vodja TOZD Jeklarne, je prevzel dela in naloge v razvoju, kjer je odgovoren za razvoj tehnologije jeklarstva. Za direktorja TOZD pa je bil imenovan **Peter Bračun**, dipl. ing.

Tovariš Bračun je v Železarni zaposlen od leta 1975, ko je diplomiral na metalurški fakulteti. Najprej je opravljal dela in naloge vodje peči v Jeklarni, potem je bil vodja projekta izgradnje druge elektroobložne peči in nato tehnolog v Jeklarni. V razgovoru z njim smo hoteli predvsem izvedeti njegova stališča v zvezi z delom, ki ga opravlja v jeklarni, ki je srce Železarne in od katere je v veliki meri od-

visno delo Železarne. Dejal je: »Za funkcijo direktorja TOZD sem se odločil po dolgem premisleku, v katerem sem pretehtal vse svoje dosedanje delo na področju jeklarstva pa tudi situacijo, v kateri je trenutno naša temeljna organizacija. Nekako čutil sem se dolžnega, da zagrizem v to funkcijo, saj mislim, da ima naša jeklarne vse možnosti, da deluje kot moderna jeklarne kjerkoli v svetu. Pri tem sem se zavedal, da bo v jeklarni potrebno še marsikaj storiti za to, da bi dosegli ta cilj. Osnova za bistven napredek v jeklarni je v okrepitevi kadrovske strukture jeklarne. Vse naprave v jeklarni zahtevajo popolnega človeka, ki je sposoben spremljati to proizvodnjo. Ob tem je zelo važno, da se v procesu, katerega cilj naj bi bil moderna jeklarne proizvodnja, temu prilagajajo vsi TOZD in službe, ki sodelujejo v našem proizvodnem procesu. Brez njihovega sodelovanja je direktor takšne temeljne organizacije, kot je naša, brez moči. Odgovornosti za svoje delo v Jeklarni se zavedam in se je ne bojim, pri čemer bom popolno odgovornost za delo v jeklarni zahteval tudi od drugih.

Glede kadrovske krepitve jeklarne sem v svojem programu navedel, da moramo pridobiti za delo v Jeklarni ljudi, ki imajo izobrazbo. Brez ustreznih kadrov ni kvalitetne proizvodnje. V Jeklarni gremo v smer računalniško podprte proizvodnje in zato potrebujemo kvaliteten kader. Prav tako je nujna kadrovska okrepitev vodstva jeklarne, ki naj bi spremljalo proiz-

vodni proces na vseh izmenah. To smo začeli prakticirati v zadnjem času in ob tem ugotavljamo, da predstavlja enega glavnih problemov to, da pri nas v jeklarni niso ustrezno stimulirani delavci, od katerih največ pričakujemo in od katerih zahtevamo največjo odgovornost. To so vodstveni in vodilni v jeklarni, za katere smo že pred 14 meseci predlagali, da je pri njihovem nagrajevanju nujno potrebno izvesti spremembe v smislu boljšega vrednotenja; kajti težko je te delavce postavljati iz dneva v dan pred nove zahteve, ob tem pa jim za to ne nudimo ustreznega denarnega nadomestila. Moje mnenje je, da si ne moremo nikakršne sanacije predstavljati brez ustrezne stimulacije, saj ne moremo pričakovati odgovornosti od slabo plačanih delavcev. Pri tem bi dejal, da verbalno vsi to priznavajo, pre malo pa se za to kaj naredi. Mislim, da je tako tudi pri nagrajevanju jeklarjev, kjer bo ustrezen odnos pri OD v primerjavi z ostalimi delavci potrebno šele vzpostaviti.

V Železarni je v tem trenutku zaposlenih preveč ljudi, kar se kaže kot določen pritisk na prihodek jeklarne. V jeklarni znašajo osebni dohodki samo 4,75 % realizacije, medtem ko je v Železarni ta odstotek višji kot 25 %. V takšni situaciji je nevzdržno, da se rangi dvigujejo po nekem avtomatizmu ne glede na stvarni prispevek delavcev.

V zvezi z novo kadrovsko okrepitvijo jeklarne razmišljamo o organizaciji svoje tehnološke priprave proizvodnje, ki naj bi obsegala od priprave tehnologije do programiranja potrebnih znanj in izobraževanja za delo v jeklarni. V okviru

te priprave bi lahko imeli možnost napredovanja mladi inženirji, ki naj bi se najprej temeljito spoznali s proizvodnjo in preko te priprave napredovali na vodilne funkcije ali v razvoj.

Na področju tehnologije bi v naslednjih letih morali veliko narediti predvsem pri zmanjševanju specifične uporabe energije v proizvodnji jekla, prav tako pa tudi pri povečanju kvalitete naših jekel. Če v naši proizvodnji ne bo stalnega tehnološkega napredka, potem ne moremo pričakovati perspektiv te jeklarne, saj bomo preveč zaostali za drugimi in postavlja se vprašanje, kako bomo delali po letu 1995.

Kar se tiče mojega pogleda na Železarno, mislim, da bi morali v vsaki delovni sredini najprej pomesti pred svojim pragom s tem, da se ne sprašujemo stalno o tem, kaj ni bilo narejenega, ampak se bolj posvetimo temu vprašanju, kako da vsi ne dajemo tega, kar bi morali in zmoremo. Nujna je večja hitrost reakcije na posamezne zastoj in težave, pri tem pa mora biti osnova strokovni pristop. V jeklarni se zavedamo svoje velike vloge in odgovornosti do celotnega delovnega kolektiva železarne, vendar pa ne morejo ostali delavci železarne pričakovati, da bo samo dobro delo jeklarne rešilo probleme celotne Železarne. V marsikateri naši temeljni organizaciji so že dolgo vedeli, kaj se dogaja na tržišču, vendar niso storili ničesar, kar bi pripomoglo k temu, da bi se prilagodili tej situaciji. Imam občutek, da ob kakšnem zastoju v jeklarni vsi zaženejo vik in krik, medtem ko se v drugih sredinah celoten delovni kolektiv obnaša veliko bolj ležerno.«

Traktorija je spet oživila

V informacijo širši železarniški javnosti si bom dovolil v kratkih besedah, kot eden izmed direktno udeleženih v procesu preobrazbe hale TT, napisati nekaj o poteku del v bivši »traktoriji«, ki jo bom tudi v tem zapisu imenoval tako, sicer ji bo pa to ime vedno ostalo. Omejil se bom v glavnem na tehnično plat in zelo malo na stroškovno, medtem ko so mi globalne odločitve glede usode bivše TT zelo malo znane.

Torej, ob odločitvi, da je situacija v TT brezizhodna in brez vsake perspektive, o čemer, kot sem zgoraj omenil, ne bi smeli dvomiti, je bila predlagana kot ena možnih variant preureditev hale TT v halo centralnega vzdrževanja.

Najprej je bilo treba izdelati tehnološki projekt postavitve vzdrževanja v takrat še povsem neprimerno halo: brez žerjavov, z malo svetlobe, z neprimerno električno napetostjo in brez potrebnih energetskih medijev. Še tisti mediji, ki so bili, so bili na nepravilnih mestih in v neustreznih količinah. K delu smo takoj dokaj resno in sistematično pristopili, se po možnosti držali vseh zakonov in pravilnikov in stvari so postajale iz dneva v dan jasnejše.

Pri vsem tem so traktoristi še delali in po tovarni so se še vedno širile povsem različne govorice o usodi nesrečne hale: od teh, da se traktorska ne bo ukinila, do drugih, da jo misli nekdo kupiti in tretjih, da Fiat dela težave.

Ker verjetno nikomur ni vseeno, kaj in čemu dela, nam je vsem začela upadati volja do dela na tem projektu (oprostate, ne vem če ravno vsem, meni pač gotovo), kajti zapravljati tri mesece čas na neki stvari, ki verjetno ne bo nikdar realizirana, se mi je zdelo neodpustljivo. Obenem sem moral neprestano hoditi v traktorijo in meriti po njej in zdelo se mi je, kot da bi še neumrlému človeku jemal mero za krsto.

Kljub temu je 150 listov debel projekt »Traktorija« doživel svojo zaključno fazo in brez kakšnih pomislekov sem ga vrgel v omaro in se posvetil drugemu, pomembnejšemu delu. »Naj počiva v miru, potreben tako ali tako nikomur ne bo več,« sem si takrat mislil.

Ščasoma je bila Tovarna traktorjev res ukinjena in zakoniti dediči so si formalno (na papirju) razdelili zapuščino, ostale drobnarije pa so »mrhovinarji« znosili v svoja gnezda širom po štajerski deželi.

Potem se dolgo ni nič pretresljivega zgodilo. Tekli so sicer dogovori o projektih žerjavnih prog in različnih možnih rešitvah ogrevanja hale. Naši idejni projekti električnih in ostalih instalacij so bili dani v projektni biro, da bi se na njihovi osnovi izdelali izvedbeni projekti. Kolegi iz biroja so načrte dali na stran, saj niso najbolj verjeli v njihovo realizacijo. Popolnoma razumljivo je bilo, da imajo dosti pomembnejšega dela in zato jih spočetka nihče ni preveč preganjal. Glavno je, da so bili opozorjeni in seznanjeni z zadevo.

Tako je minilo leto dni in v tem času smo sodelovali pri izgradnji AFL, začeli delati centrifugalni stroj in postavljati valjarno 3, izvajali redne remonte, traktorija pa jebila bolj redko omenjena, niti nam ni bila dana zelena luč, da bi lahko tam karkoli počeli.

V tem mrtvem (za TT) obdobju so se kljub vsemu našli izvajalci za popravilo strehe, za izdelavo žerjavov in izbrana je bila varianta postavitve žerjavnih prog. Prav tako je bil narejen ekonomski izračun za ogrevanje hale, ki je pokazal, da se takrat še obstoječe toplovodno ogrevanje zaradi dokaj slabega stanja, dragega ogrevalnega medija in neprimerne postavitve glede na predvidene žerjavne proge, odstrani in nadomesti s plinsko sevalnim ogrevanjem. Ta investicija v ogrevanje se bo v nekaj letih obrestovala. Ne nazadnje je potrebno omeniti, da je bila izvedena tudi že prva selitev, in sicer direktor in tajnica, po petih mesecih pa tudi cela priprava vzdrževanja. Vendar je sama hala vse do junija 1987 mirovala in propadala v popolnem neredu in na 53 mestih je streha puščala vodo.

Šele nekje v juniju je bila prižgana zelena luč in traktorija je v nekem smislu spet oživila. Pojavili so se izvajalci za popravilo strehe: Prlekija, Ljutomer ter naši ljudje in Ingrad, ki so jim pripravljali teren. Vzdrževalci so odstranili vse kaloriferje in cevi toplovodnega ogrevanja, ki so bile speljane skozi streho, Ingrad pa je mrzlično zapiral v strehi nastalih 40 odprtín – posledica odstranitve lakirnice in ogrevanja.

V tem času je Klima izdelala projekt klimatizacije hale, naš biro pa projekt plinskosevalnega ogrevanja (strojni in elektro). Seveda je brez pomena razlagati, da sta morala biti ogrevanje in klimatizacija med seboj usklajena. Projekt prezračevanja je predvidel na strehi 16 regenerativnih komor, teža 1,5 t vsaka in sicer je bilo potrebno za vsako komoro narediti odprtino 2 x 2 m v streho in okvirje, ki so jih izdelali naši ključavničarji in jih skupaj z Ingradom vgradili. Kakšne težave so bile z nenehnim varovanjem odprtín pred dežjem in kot posledica z nenehnimi poplavi v hali, si lahko vsakdo predstavlja. Izolaterji iz Prlekije so položili hidroizolacijo po celi površini strehe, nabrizgavanje poliuretanske toplotne izolacije pa jim je onemogočilo vreme (temperatura in vlaga v ozračju), tako da je toplotno izolirana le dobra polovica hale in prav v tem času se dokončuje lani neizvršeno delo.

Začetek del na strehi je prišel tako iznenada, da ni bilo mogoče izdelati in montirati regenerativnih komor pred samim brizganjem poliuretanske pene, zato je bila montaža težkih komor za Klimo in za nas res prava muka, če nismo hoteli poškodovati že nabrizgane pene. Vendar se je vse k sreči dobro izteklo, kar je zasluga nekaterih elegantnih rešitev

pri montaži. Hvala bogu, sedaj vsaj teklo ni več v halo!

Istočasno so naši instalaterji hiteli z montažo sevalnih teles domače izdelave (Medimurje, Čakovec), razvoda za ogrevanje in dovodne cevi za ZPZ v halo TT. Do zime je bilo potrebno ogrevanje dokončati vsaj v tisti polovici hale, kjer so delavci iz Mehanske obdelave delali na strojih, kajti staro ogrevanje smo jim že pred tem odstranili. Naši instalaterji in električarji so uspeli doseči zadnji cilj, pri tem pa nam je šla na roko tudi mila zima.

Velika ovira pri delu so vsem izvajalcem bili takrat še neprodani stroji in lakirnica za traktorske motorje, ki so onemogočali dostop do delovnih mest, ki so bila vsa v glavnem na višini preko 5 m. V tem času so mnogo naredili naši tesarji s svojo hitrostjo in fleksibilnostjo. Lakirnica in stroji so bili dokončno odprodani in odstranjeni precej pozneje, kot smo si mi želeli in pričakovali. Kupec Jager se pri demontaži ni kaj preveč oziral na naše potrebe in plane.

Končno je prihajal tudi trenutek začetka izdelave in montaže žerjavnih prog, katere so bistven pogoj za kakršnokoli selitev. Proge, povsem specifičnih oblik, vseče izvedbe je sprojektiral Metalprojekt in sicer tako, da bi bila višina (nižina) hale maksimalno izkoriščena in da bi bil kljub vsemu dopustni dvig bremena na višino 5 m.

Kaj se je dogajalo v hali, da bi se ustvarili pogoji za montažo žerjavnih prog, je na tem mestu skoraj nemogoče opisati. Gabariti žerjava niso dopuščali ničesar pod samo stropno konstrukcijo hale, tu pa je bilo v bivši TT obešeno praktično vse. Odstraniti smo morali čez 1000 fluorescentnih luči, od katerih jih je bilo že tako ali tako 75 % neuporabnih. Po projektu projektivnega biroja ŽS smo izdelali povsem novo razsvetljavo s Hg žarnicami, nameščenimi v vseh poljih nad žerjav med same nosilce strehe. Odstranili smo ničkoliko cevi za komprimiran zrak in bivše ogrevanje, obnovili in prestavili vse instalacije tehnološke vode in hidrante, ki so bili izven uporabe in odstranili preko 40 mostov minorjev in ved. Bilo jih je toliko, da svetloba ni prehajala od oken skozi halo. S stebrov smo odstranili vse električne napeljave, ki so bile na poti in nenazadnje smo skupaj z MO izvedli sistematično čiščenje tal hale, ki traja že nekaj mesecev in v manjši obliki še danes. S tem je bil narejen prostor za 40 segmentov žerjavne proge, težkih po 8 ton.

Istočasno so potekala dela na elektrifikaciji klimatizacije in ogrevanja druge polovice hale, demontaža preostale traktorske tehnološke opreme in gradbena dela, kot izdelava temeljev težjih strojev, kinete in kanalizacije (samo dopolnitev). Tu moram omeniti, da so bili vsi gradbeni projekti narejeni na osnovi tehnološkega projekta v našem projektivnem biroju.

V tem času je bila izvedena tudi zamenjava enega 500 V transformatorja s 380 V.

Potem se je končno pojavil izvajalec za izdelavo prvih dveh žerjavnih prog (Elektrokovinar) in ko so pripeljali v halo prvi segment, nas je njegova velikost tako šokirala, da smo vsi začeli dvomiti v projektanta. Nekaj časa po obešanju nihče ni upal hoditi pod njim. Vendar se človek na vse navadi, tudi na dodatnih 500 ton konstrukcije, obešene na streho hale (420 t žerjavnih prog + 32 t ekonotermi + 50 t žerjavi z bremenom). Danes, ob koncu stvar sploh ne izgleda slabo, verjetno je celo bolj estetsko dognana kot prej. Delo Elkova je počasi za »firbce« postajalo nezanimivo in rutinsko, tako da so, ko je prišla Mostovna montirat tretjo prog, že vsi bolj vedeli kot izvajalec, kako se tej reči streže. Velikost postavljenih žerjavnih prog smo seveda s pridom izkoristili za postavitev trase cevovodov za kisik in dissous plin v smeri sever-jug, kot tudi za postavitev polic za jakotočni elektrorazvod. Projekt zanje je izdelal naš biro, električarji pa so izdelali razdelilce in položili dovodne kable v ves vzhodni del hale, prav tako pa tudi montirali vtičnice za 220, 380 in 500 V.

Projekt za elektro napajanje žerjavov (elvodi in drsni vodi) je bil izdelan v oddelku za preventivno vzdrževanje DTN, sama njegova realizacija pa je bazirala na v tovarni že obstoječem oz. v hali TT odstranjenem elektromaterialu. Mostovna je postavila in elektrificirala oba žerjava v vzhodnem delu hale, ključavničarji žerjavne skupine pa so postavili minor nad prostor, predviden za varilnico, katerega mostni žerjav ne pokriva.

S tem so bili dani vsi pogoji za selitev ključavničarjev in varilcev iz hale RD v halo TT, katera je v tem trenutku brez kakšnih komplikacij tudi že izvedena. V času, ko to prebirate, je preseljena v traktorijo že tudi žerjavna skupina iz Štor I, ki je s tem izpraznila prostor, namenjen za modelarno.

Led je torej prebit in dalje sledijo po vrsti: kovačnica, kleparji, strojni park, električarji, prototipna delavnica RRI, instalaterji itd. Tehnološki projekt, v katerega je malokdo verjel, se torej materializira, kar je za vse, ki smo kakorkoli sodelovali pri projektiranju ali realizaciji, nekakšno zadovoljstvo.

In zakaj to sploh pišem? Zato, da samo v grobih črtah opišem vso problematiko, ki se pojavlja pri takšnih delih, iz česar mislim, da je razvidno, da takšna stvar ne more biti izvedena čez noč, kot bi morda kdo mislil. Prav tako je verjetno jasno, da je vse skupaj kompleksna zadeva in da se namembnost prostorov znotraj hale ne more poljubno spreminjati, ne da bi to imel posledice za ostale okoliške dejavnosti – vsaj v tej fazi realizacije ne več. Sigurno marsikomu ni všeč smoter, ki mu bo hala služila, vendar je čas za razpravljanje o tem brez škode že zdavnaj minil. Nazadnje še stroški: 200 starih milijard.

HUMANOST JE POTREBNO NEGOVATI

V današnjem prispevku posvečamo poudarek delu Osnovne organizacije rdečega križa, ki uspešno deluje pri Krajevni skupnosti Štore in krvodajalcem, ki so darovali kri več kot petdesetkrat.

Dejavnost Organizacije rdečega križa iz dneva v dan vse bolj pridobiva na pomenu, kar so člani ponovno ugotavljali ob sprejemanju programa dela za naprej na svojem občnem zboru konec februarja. Zato so si zadali obilico nalog, ki so jih že v preteklosti uspešno izvrševali.

Ob osmem marcu bodo posvečali posebno pozornost ostarelim krajanom, ki imajo več kot 80 let. Obiskali jih bodo na domovih ali v domu za ostarele. Zbiranje oblačil, obutve in posteljnine, razvijanje sosedске pomoči, skrb za zdravje in splošno higieno, sodelovanje pri reševanju socialno ogroženih in krvodajalske akcije ostajajo poglobitve in stalne naloge te humane organizacije. Značilno zanjo je dobro sodelovanje s centri za socialno delo, patronažno službo, našo delovno organizacijo in mladimi člani rdečega križa iz osnovne šole Štore, Kompole in SKSMS Štore.

Organizacija rdečega križa je zadovoljna, da ima ob svojem delu podporo sindikata železarne, ki njihov program podpira tudi z dodelitvami dotacij.

V svojem programu dela Organizacija rdečega križa na poseben način skrbi za zveste krvodajalce. Tako je letos našla obliko podelitve nagrad (oziroma bolj priznanj) najbolj zvestim krvodajalcem. Odbor rdečega križa je komisiji za invalidska in zdravstvena vprašanja pri Konferenci sindikata železarne predlagal 6 članov krvodajalcev, da se jim omogoči nagradni rekreativni oddih ali preventivno zdravljenje v zdravilišču. Komisija je predlog podprla. Na preventivno zdravljenje v zdravilišču Laško je odšlo 6 naših sodelavcev, vsi pa so darovali kri več kot petdesetkrat. Komisija jim je omogočila, da so dobili 3 dni izredno plačanega dopusta in 50 % prispevek za kritje stroškov v zdravilišču. S to obliko zahvale za njihova humana dejanja so bili na 10-dnevnem oddihu krvodajalci: Tanšek Jaka, Žlender Jože, Romih Franc, Jurkošek Janez, Koprivc Primož in Mlakar Jože.

S predsednico aktiva rdečega križa tov. Lamutovo sva jih obiskali po treh dneh bivanja v Laškem. Veseli so bili najinega obiska in tudi medve sva z zadovoljstvom ugotavljali, da so fantje dobro razpoloženi. Odpravili smo se v nekoliko mirnejše okolje v Rečico, kjer smo na domačiji Golouhovich, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom ob sproščenem pogovoru prebili kar dobršen del popoldneva.

In kaj so povedali naši nagrajenci?

TANŠEK JAKA

V Štorah je zaposlen od leta 1958 v sektorju za investicije in razvoj. Kri je daroval prvič, ko je obiskoval srednjo tehnično šolo v Ljubljani. Spominja se, da ga je pritegnil nek nujen poziv za kri in tako se je začelo.

Tov. Jaka je zadovoljen, da je lahko krvodajalec. Na ta način ima tudi stalno kontrolo zdravja. Tega ohranja s hojo v planine, kar občasno počne v svojem prostem času, poleg petja v šentjurskem pevskem zboru. Krvodajalec bo ostal, dokler bo lahko. Do sedaj je kri daroval 70-krat.

ŽLENDER JOŽE

V železarni je zaposlen od leta 1964; Najprej v Jeklarni in nato v Livarni I kot žerjavovodja. Krvodajalec je od leta 1962. Prvič je daroval kri kot vojak. Danes jo poleg drugih razlogov daje tudi v prepričanju, da se bolje počuti. Krvodajalec bo ostal še naprej, če mu bo zdravje dopuščalo. Rad bi dosegel število 100. Do sedaj jo je dal 64-krat.

ROMIH FRANC

Tov. Romih je talilec v Livarni I že 20 let. Krvodajalec je od leta 1963. Do sedaj jo je daroval 60-krat. Prvič je podaril kri, ko je služil vojaški rok. Takrat, pravi, je dal kri zaradi tega, ker je lahko odšel domov 2 dni pred iztekom roka. Danes mu je motiv za darovanje tudi zavest, da s tem pomaga sočloveku in tudi prosti dan, ki ga za to dobi, mu nekaj pomeni. Tov. Romih je oče štirih otrok. Zaradi vsakodnevnih skrbi, napornega delovnega dne v službi in doma je vesel takšnega oddiha, kot ga je bil deležen v Laškem.

JURKOŠEK JANEZ

Tov. Jurkošek dela v Jeklarni kot žerjavovodja 26 let. Tudi on je postal krvodajalec na odsluženju vojaškega roka leta 1960. Tam je podaril kri 3-krat. Takrat mu je bilo všeč, da je bila krvodajalska akcija; osebje je bilo zelo prijazno, njemu kot vojaku je to veliko pomenilo in tudi domov je lahko odšel nekaj dni prej. Misel, da s tem pomaga drugim, ga spremlja ob vsakičnem ponovnem darovanju, ki jih je do sedaj imel 53. Če mu bo zdravje naklonjeno, bo krvodajalec ostal, dokler bo lahko.

MLAKAR JOŽE

Tov. Mlakar je žerjavovodja v Valjarni II že kar 11 let, pred tem je delal 9 let na podobnem delovnem mestu v Jeklarni.

Ta nagradni oddih jemlje kot darilo; vesel je, da tudi ostali cenijo humanost drugih. Prvič je dal kri pri vojaki in to dvakrat. Takrat mu je bilo zelo pomembno, da je lahko šel domov nekaj dni prej, saj je vojsko služil

v Skopju. Pri nas je prvič daroval kri pred 18. leti ob primeru, ko je kri potrebovala sodelavčeva žena na porodu. Takrat jo je daroval direktno iz roke v roko. Tako je ostal zvesti krvodajalec in bo to še naprej. Ob štirih hčerah, najstarejša je stara 14 let, ima kar dosti dela in skrbi. Tudi zemlje ima nekaj, tako da ostaja prostega časa bolj malo. Torej je bil takšen od dih toliko bolj dobrodošel. Do danes je daroval kri 53-krat.

KOPRIVC PRIMOŽ

Tov. Koprivc je delovodja v Livarni II že od leta 1969 in je krvodajalec že 26 let. V mladosti mu je ob nesreči kri rešila življenje in zato je kasneje kot rudar v hrastniškem rudniku sam postal krvodajalec. Kri je daroval 52-krat. Če mu bo zdravje dovoljevalo, bo ostal krvodajalec še naprej. Zelo je bil vesel, ko je izvedel, da je med izbranimi za nagradni preventivni oddih.

S kratko predstavitevijo naših krvodajalcev, ki so svojo humanost z darovanjem krvi že tolikokrat izrazili, želim ob zaključku izreči zahvalo njim in vsem tistim, ki ste krvodajalci. Ostanite ali pa postanite to tudi v bodoče! Svojo humanost pa lahko izrazite tudi na druge načine.

Odbor rdečega križa poziva vse, ki imate na primer oblačila, obutev in podobno, pa tega ne potrebujete več, da to darujete rdečemu križu za tiste, ki bi jim ta oblika pomoči pomenila veliko.

Tiste pa, ki bi bili takšne pomoči potrebni, vabimo, da se zglasite pri predsednici rdečega križa ali na Krajevni skupnosti Štore, kjer bodo za beležili vaše potrebe in vam pomagali.

Istočasno vas obveščamo, da je vsak zadnji ponedeljek v mesecu od 15. do 16.30 ure na Krajevni skupnosti Štore kontrola merjenja pritiska in razgovori. Izkoristite ponujeno!

Ana T.

STARA FOTOGRAFIJA

Nadaljujemo z zbiranjem zgodovinskega gradiva, ki govori o zgodovini naše železarne. Pred nami je fotografija iz leta 1912, leta, ki prikazuje direkcijo in goste železarne ob priliki otvoritve martinarne. Zgradili so 20 t SM peč za proizvodnjo jekla in dva generatorja. V sredini sedita tedanji direktor Jellek in baron Bull. Slika je posneta pred upravnim poslopjem.

Kadrovske vesti

V mesecu juniju in juliju so bile v naši organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše DO

Košec Marija, ekonomist, – Sektor za finanč. rač. posle; Ramšak Valerija, kuharica – DPG; Repas Robert, strojni ključavničar – jeklarna; Pšeničnik Matej, finomehanik – jeklarna; Cmok Jakec, pridobivalec kovin – jeklarna; Jurkošek Martin, pridobivalec kovin – jeklarna; Lipovšek Roman, pridobivalec kovin – jeklarna; Cehnar Robert, strojni ključavničar – obrat el. vzdrževanja; Šoster Gorazd, ing. strojništva – PKP.

Iz JLA so se vrnil:

Borošak Stjepan, livar in jedrar – livarna II; Vetrih Andrija, valjavec profilov – valjarna II, Lugiarič Boris, predelovalec kovin – valjarna I; Plahuta Anton, upravlj. dvigal – obr. stroj. vzdrž.; Markovič Jože, delavec – jeklovlek; Brečko Vladislav, predelovalec kovin – valjarna I; Fišer Vojko, delavec – MO valji; Lipnik Franc, obrat. električar – jeklarna; Žaberl Ivan, strugar – jeklarna; Jelenc Jože, strojni ključavničar – jeklovlek; Zrimšek Marjan, žerjavovodja – valjarna II; Žlender Leopold, strugar – jeklovlek; Vogrinec Jožef, delavec – komunala; Pevec Silvo, predelovalec kovin – jeklovlek; Rataj Branko, predelovalec – valjarna II; Planko Zdravko, oblikovalec kovin – obrat strojnega vzdrževanja; Markl Darko, oblikovalec kovin – jeklovlek; Hrzenjak Miran, oblikovalec kovin – jeklarna; Romih Miran, elektrikar energetik – obrat el. vzdrž.; Pajk Drago, preoblikovalec kovin – valjarna II; Vodovnik Marcel, metal tehnik – jeklarna; Seligo Milan, oblikovalec kovin – obrat stroj. vzdrž.; Kovačič Darko, električar energetik – obr. el. vzdrževanja; Polak Gabrijel, metal. tehnik – jeklarna; Pečak Iztok, orodjar – jeklarna; Tržan Boštjan, valjavec – valjarna I; Ducman Venčeslav, strojni ključavničar – valjarna II; Kajba Srečko, upr. jedrar. stroja – livarna II; Ocvirk Silvo, strojni ključavničar – obrat el. vzdrž.; Kokol Silvo, strojni ključavničar – jeklarna; Arifagič Avdija, delavec – GKSG; Cmok Anton, pridobivalec kovin – livarna II.

V JLA so odšli:

Pajk Miran, delavec – jeklovlek; Zajec Krešimir, posl. delov. strojev – transport; Romih Ivan, strugar – MO valji; Majer Peter, strojni ključ., – obrat stroj. vzdrž.; Novak Cvetko, delavec – obrat str. vzdrž.; Petaur Branko, strojni ključavničar – VTS; Golej Alojz, transport. delavec – transport; Čebular Danilo, strugar – obr. stroj. vzdrž.; Marovšek Bojan, strugar – MO valji; Drčić Dragutin, delavec – livarna II, Jesenko Drago, valjar – valjarna II; Gorjup Silvo, talilec livar – jeklarna; Kregar Miran, strugar – MO

litina; Gradič Ivan, strojni ključavničar – obr. stroj. vzdrž.; Obreza Peter, žerjavovodja – valjarna II; Lojen Darko, valjavec profilov – valjarna II.

Z rednim odpovednim rokom so odšli:

Korže Martin, inženir želez. stroke – transport; Žaberl Ivan, strugar – jeklarna; Potočnik Ervin, strojni tehnik – livarna I; Drofenik Jernej, strugar – MO valji; Rupnik Franc, el. mehanik – el. obrat; Sajko Rafael, strojni livar in jedrar – livarna I.

Sporazumno z DO sta odšla:

Milojevič Ljubo, delavec – livarna II; Gajšek Drago, avtomehanik – obrat. stroj. vzdrž.

Samovoljno sta zapustila DO:

Malešević Džordže, delavec – jeklarna; Karahodžić Salih, delavec – livarna I.

Izključen iz DO – disciplinsko

Levstik Vojko, delavec – valjarna I; Privšek Mirko, delavec – livarna II.

Po izteku pripravništva je odšel:

Novak Janko, strojni ključavničar – obrat el. vzdrževanja.

UPOKOJENI

ZALOKAR Franc, rojen 14. 12. 1931, stanujoč Kovinarska ul. 9, Štore. Skozi vso delovno dobo je delal v železarni. Delal je v TOZD Jeklarna I kot skupinovodja vlivališča. Zaradi ukinitve obrata je bil prerazporejen na dela in naloge posluževalca elektro-peči v Jeklarni.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

KOLAR Miroslav, rojen 10. 7. 1932, stanujoč C. Kozjanskega odreda 8, Štore. Prva njegova zaposlitev v železarni je bila leta 1958. Delal je v obratu strojnega vzdrževanja kot strojni ključavničar. V letu 1971 je bil prerazporejen v TOZD MO na dela delovodja. Ta dela je opravljal vse do leta 1984. V letu 1988 se je ponovno zaposlil v naši DO.

15. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

SUBOTIČ Vjekoslav, rojen 21. 12. 1926, stanujoč Valjavčeva 11, Celje. V naši DO se je zaposlil leta 1955. Sprva je delal v kemijskem laboratoriju kot asistent. Kmalu je bil premeščen v tehnični sektor na dela vodje priprave proizvodnje 114. panoge. Od leta 1974 dalje pa je opravljal dela in naloge načrtovalca standardizacije v Sektorju za RRI.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

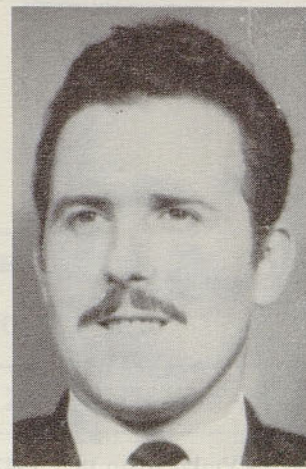
SKORNIK Štefka, rojena 10. 11. 1926, stanujoča Udarniška ul. 5, Štore. V naši DO se je zaposlila leta 1962. Delala je v Sektorju za finančno računovodske posle. V tem sektorju je opravljala dela referenta, samostojnega knjigovodje blagajne ter izvajanje deviz. in dinar. blagaj. poslovanja.

29. 6. 1988 je bila redno upokojena.

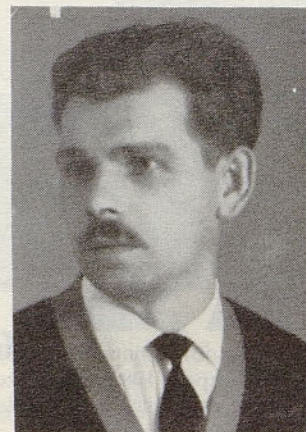
KOMPOLŠEK Franc, rojen 11. 11. 1936, stanujoč Slance 15, Teharje. V železarni je bil zaposlen skozi vso delovno dobo. Delal je v TOZD Valjarna II kot predvaljar fine proge, izdelovalec valjčne armature za specialne profile in delovodje.

29. 7. 1988 je bil redno upokojen.

SREBOT Zdravko, rojen 5. 1. 1933, stanujoč Vrtna ul. 11, Štore. Skozi vso delovno dobo je delal v železarni. Delal je v TOZD Livarna II kot livar, nato skupinovodja in od 1979 dalje kot vodja delovne izmene.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

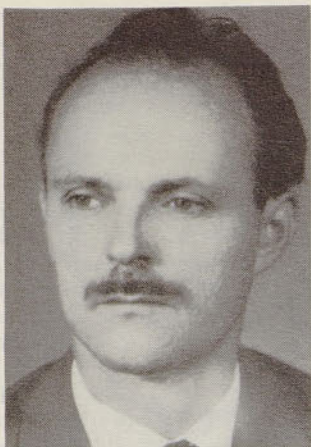
PASZINSKY Alojz, rojen 9. 4. 1929, stanujoč Cesta kozjanskega odreda 6, Štore. V železarni se je zaposlil leta 1954. Delal je težja dela v komunalnem oddelku, rezal na strojni žagi v mehanični delavnici in posluževal stis. škarij in mlin v Jeklarni. Iz zdravstvenih razlogov pa je od leta 1972 dalje opravljal dela čuvaja v službi zavarovanja.

29. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

MURKO Franc, rojen 4. 6. 1932, stanujoč Kristan vrh 11/a, Podplat. V naši DO se je zaposlil 1979. leta kot zidar v TOZD GKSG. Ta dela in naloge je opravljal vse do upokojitve.

29. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

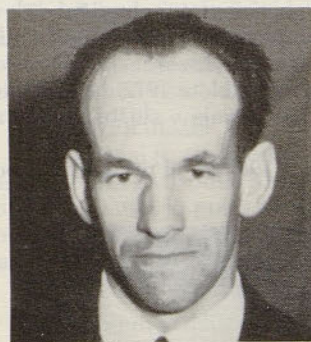
PEVCIN Vinko, rojen 19. 7. 1927, stanujoč Cesta XIV. divizije 31, Štore. V Železarni Štore se je zaposlil leta 1972. Skozi vso delovno dobo v železarni je delal v Sektorju za trženje na delih in nalogah »propagiranje prodajnega blaga in storitev«.

26. 6. 1988 je bil starostno upokojen.

PLANK Rudolf, rojen 20. 4. 1931, stanujoč Kompole 108, Štore. V železarni se je zaposlil leta 1955. Naprej je delal v valjarni, nato v TOZD KK kot kontrolor. Dela in naloge končne kontrole kakovosti valj. jekla je opravljal vse do upokojitve.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

ŠKET Alojz, rojen 17. 6. 1933, stanujoč Drevenik 18, Podplat. V železarni se je zaposlil leta 1958. Skozi vso delovno dobo je delal v TOZD Livarna II na delih in nalogah li-varja.

28. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

GOLOGRANC Martin, rojen 12. 2. 1933, stanujoč Prožinska vas 109, Štore. V naši DO se je zaposlil leta 1960. Sprva je delal v Valjarni I na delih in nalogah valjarja. Ob ustanovitvi TOZD TT je delal kot univerzalni strugar v tej TOZD. Zaradi ukinitve TOZD pa je bil prerazporejen v Mehansko obdelavo na dela strugarja.

28. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

GOBEC Jože, rojen 19. 3. 1936, stanujoč Ul. II. bataljona I, Šentjur. Skozi vso delovno dobo je delal v železarni, in to v elektroobratu kot elektrovzdrževalec na napravi VN.

29. 6. 1988 je bil invalidsko upokojen.

SELIČ Egidij, rojen 2. 9. 1935, stanujoč na Lipico 2, Šentjur. Prva njegova zaposlitev v železarni je bila od leta 1952 do 1955. Po odsluženju vojaškega roka se je ponovno zaposlil v naši DO. Sprva je delal v Livarni II, nato v OTK kot kontrolor in od 1971. leta dalje v Valjarni II na delih in nalogah delovodje, od 1980. leta dalje pa je bil organizator varstva pri delu in poučevalec praktičnega pouka.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

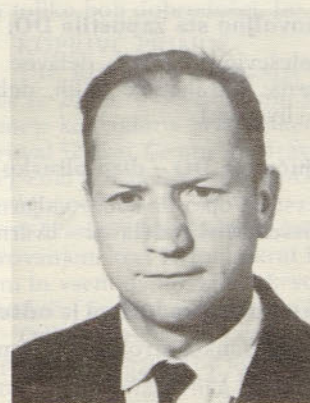
MARCEN Rudolf, rojen 13. 4. 1933, stanujoč Vrbno 49, Šentjur. V železarni se je zaposlil leta 1956. Skoraj vso delovno dobo je bil zaposlen v TOZD Elektroplavž na delih kurjača sušilne peči, paznika valjč. mlina, vozača vsipnega voza in sinterista. Zaradi ustavitve proizvodnje v tej TOZD je bil premeščen v Livarno I kot transporter peščenih mešanice.

29. 6. 1988 je bil redno upokojen.

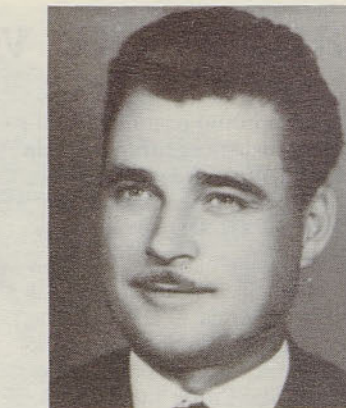
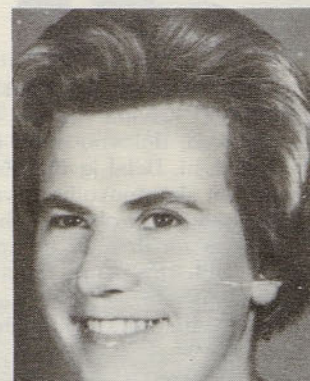
KROFLIČ Silva, rojena 29. 5. 1935, stanujoča Pečovje 13 c, Štore. V Železarni Štore se je zaposlila leta 1953. V železarni je opravljala dela in naloge prodajalke v bifeju, servirke, točajke v bifeju in nazadnje operativno vodila delovno skupino v TOZD DPG.

29. 6. 1988 je bila redno upokojena.

AVŽNER Franc, rojen 6. 7. 1928, stanujoč Kompole 66 a, Štore. Vso delovno dobo je bil zaposlen v Železarni Štore. Sprva je delal v modelni mizarni kot modelni mizar. V letu 1968 je bil premeščen v TOZD Livarna I na dela in naloge kontrolorja modelov. Ta dela je opravljal vse do leta 1983, nakar je opravljal najzahtevnejša livarska dela.

29. 6. 1988 je bil starostno upokojen.

ZUPANC Martin, rojen 5. 11. 1929, stanujoč Hrastje 36, Vinski vrh. V železarni se je zaposlil 1954. leta. Delal je v TOZD Transport kot odpremnik, od leta 1969 dalje je opravljal dela in naloge skupinovodje.

29. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

KROFLIČ Ivan, rojen 12. 8. 1928, stanujoč Vrhe 15, Teharje. Prva njegova zaposlitev v železarni je bila od 1947 do 1948. Po odsluženju vojaškega roka si je ponovno pridobil lastnosti delavca naše DO. Sprva je delal v modelni mizarni kot skupinovodja, v letu 1971 pa je bil prerazporejen v TOZD KK na dela vodje delovne izmene KK delov. sredstev.

29. 6. 1988 je bil predčasno upokojen.

GOLEŽ Lidija, rojena 4. 8. 1931, stanujoča Udarniška ul. 5, Štore. V Železarni Štore se je zaposlila leta 1956. Skozi vso delovno dobo v železarni je delala v Sektorju za finančno-računovodske posle. V tem sektorju je opravljala dela knjigovodje glavne knjige, vodje finančnega knjigovodstva, glavnega računovodje, vodje področja za finanč. poslov. in nazadnje načrtovanja finančno-računov. poslovanja.

28. 6. 1988 je bila redno upokojena.

ŠTORSKI ŽELEZAR – glasilo OZD Slovenske železarn ŽELEZARNA ŠTORE – izhaja enkrat mesečno – Uredniški odbor: Tomažin Ana, Verbič Stane, Kragelj Jože, Marolt Boris, Kocman Vojko, Plaustainer Stane, Javeršek Branko – odgovorni in glavni urednik Pungartnik Oto. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (Št. 421 – 1/72 z dne 20. 2. 1974) – tisk Aero Celje – TOZD Grafika – rokopisov ne vračamo.